

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 55163-2021

Medewerker	:	Jorrit Boxum
Team	:	Werk Inkomen Zorg
Datum	:	14 december 2021
Portefeuillehouder	:	wethouder H.Kamphuis

<p>BIJLAGEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beleidsregels vrijlating giften Participatiewet en Minimabeleid - Motie vrijstelling giften bijstand
<p>AFSTEMMING MET →</p>
<p>☒ Actief openbaar ☐ Niet actief openbaar ☐ Actief openbaar, eerst contact met steller van deze adviesnota</p>
<p>ONDERWERP Beleidsregels vrijlating giften Participatiewet en Minimabeleid naar aanleiding van een motie in de gemeenteraad van 22 november 2021 van: CDA, D66, PvdA, GroenLinks en Gemeentebelangen.</p>

BESLUIT burgemeester en wethouders

1. In te stemmen met de Beleidsregels vrijlating giften Participatiewet en Minimabeleid.
2. De gemeenteraad via de nieuwsbrief te informeren over de vastgestelde Beleidsregels vrijlating giften Participatiewet en Minimabeleid.

SAMENVATTING

In de raadsvergadering van 22 november 2021 is door de fracties van: CDA, D66, PvdA, GroenLinks en Gemeentebelangen een motie ingediend waarin het college wordt verzocht om in de beleidsregels van 2022 met betrekking tot de Participatiewet (algemene en bijzondere bijstand) een vrijstelling van giften in persoonlijke sfeer tot € 1.200,- per jaar vast te leggen.

Advies aan het college is om in te stemmen met het voorstel dat uitkeringsgerechtigden binnen de Participatiewet giften tot een drempelbedrag van € 1.200,- per kalenderjaar niet hoeven te melden aan de gemeente. Ditzelfde voor inwoners die aanspraak maken op een regeling binnen het gemeentelijk minimabeleid. Om uitvoering te geven aan de motie zijn nu Beleidsregels vrijlating giften Participatiewet en Minimabeleid opgesteld.

INLEIDING

In de raadsvergadering van 22 november 2021 is door de fracties van: CDA, D66, PvdA, GroenLinks en Gemeentebelangen een motie ingediend waarin het college wordt verzocht om in de beleidsregels van 2022 met betrekking tot de Participatiewet (algemene en bijzondere bijstand) een vrijstelling van giften in persoonlijke sfeer tot € 1.200,- per jaar vast te leggen (bijvoorbeeld op een wijze zoals de gemeente Deventer of gemeente Maastricht dat gedaan hebben).

Deze fracties constateren hierbij dat:

- De Tweede Kamer een motie van Jasper van Dijk c.s. heeft aangenomen die de regering verzoekt voor mensen in de bijstand een landelijke vrijstelling van giften te realiseren tot €1.200,- per jaar;
- De kosten van het dagelijks leven de afgelopen maanden sterk gestegen zijn.

Deze fracties overwegen hierbij dat:

- Ze het niet wenselijk vinden dat mensen in de bijstand direct op hun uitkering gekort worden voor het ontvangen van giften in geld of natura gericht op het dagelijks leven;
- Gemeenten, als het gaat om een gift de beleidsvrijheid hebben om een bedrag vrij te laten (uitspraak Centrale Raad van Beroep);
- Dit geen extra werkzaamheden geeft bij de uitvoering.

Relevante begrippen in deze beleidsregels zijn:

- wet: de Participatiewet.
- minimabeleid: de regelingen genoemd in de Beleidsregels armoedebestrijding Olst-Wijhe.
- gift: een bijdrage of meerdere bijdragen met een onverplicht karakter als bedoeld in artikel 31 tweede lid, onderdeel m van de wet.
- drempelbedrag: een totaalbedrag aan giften van € 1.200,- dat in een kalenderjaar door een bijstandsgerechtigde of ontvanger van een minimaregeling wordt ontvangen.

Deze beleidsregels regelen dat:

1. Giften zowel in de vorm van geld als in natura tot aan het drempelbedrag niet tot de middelen worden gerekend.
2. Giften in de vorm van verstrekkingen van: voedselbank, kledingbank, stichting babyspullen, kerken en soortgelijke charitatieve instellingen worden niet tot de middelen gerekend.

Zodra het ontvangen van een gift ertoe leidt dat het drempelbedrag in een kalenderjaar wordt overschreden, moet dit direct door de belanghebbende aan de betrokken consulent van de gemeente Olst-Wijhe worden gemeld. Deze beoordeelt dan aan de hand van de persoonlijke situatie van de bijstandsgerechtigde of de gift die uitgaat boven het drempelbedrag nodig is.

De consulent kijkt dan bijvoorbeeld naar de schuldpositie, de medische situatie en de gezinssituatie en weegt dan ook (geheel in lijn met de geldende jurisprudentie) mee of het ontvangen van de gift niet leidt tot een bestedingsniveau dat onverenigbaar is met wat op bijstandsniveau gebruikelijk is. Als de consulent op grond van zijn bevindingen vaststelt dat de gift die het drempelbedrag overstijgt niet noodzakelijk is, dan wordt deze in mindering gebracht op de uitkering.

Door de beleidsregels ook te laten gelden voor de doelgroep van het minimabeleid wordt er geen onderscheid gemaakt tussen belanghebbenden die een uitkering ontvangen op grond van de Participatiewet of die een andere bron van inkomsten hebben zoals bijvoorbeeld een uitkering vanuit het UWV. Giften zijn voor hen tot het drempelbedrag niet van invloed op de aanspraak die zij maken op een gemeentelijke minimaregeling.

Deze beleidsregels kunnen in werking treden per 1 januari 2022 omdat voor toepassing van het drempelbedrag het kalenderjaar van belang is.

BEOOGD RESULTAAT

Door giften niet volledig tot de middelen te rekenen, wordt voorkomen dat de Participatiewet een ontmoediging vormt voor de vrijgevigheid van instellingen of personen. Het uitgangspunt hierbij is dat kerkelijke, particuliere en maatschappelijke initiatieven zoveel mogelijk worden gerespecteerd. Wanneer deze giften niet leiden tot een duidelijke besparing op de kosten van levensonderhoud, zal vrijlating in beginsel mogelijk moeten zijn.

Het ontvangen van giften mag niet leiden tot een bestedingsniveau dat onverenigbaar is met wat op bijstandsniveau gebruikelijk is. Gezien het minimumbehoeftekenmerk van de bijstand kan de vrijlating daarom niet onbeperkt zijn.

Het bedrag van € 1.200,- is gekozen op drie gronden:

Ten eerste is dit het bedrag zoals dit ook in een motie is vastgelegd welke inmiddels is aangenomen door de Tweede Kamer. Hiermee wordt dus al geanticipeerd op toekomstige wetgeving in lijn van de motie.

Ten tweede kunnen giften fiscale gevolgen hebben voor de ontvangers, de eventuele fiscale gevolgen van ontvangen giften worden bepaald door de belastingdienst. Daarop heeft de gemeente geen invloed. In principe valt dit bedrag beneden de grens van giften die belastingvrij ontvangen kunnen worden;

Tot slot zorgt een vast bedrag voor gelijkheid onder alle belanghebbenden, ook wanneer men gedurende het jaar meerdere uitkeringsnormen ontvangt. Voor de uitvoering van deze beleidsregels gelden de vrijlatingen per uitkering, niet per persoon. Dit houdt in dat voor een alleenstaande ouder en gehuwden (en daarmee gelijkgestelden) dezelfde vrijlating van toepassing is als voor een alleenstaande.

Het drempelbedrag ad € 1.200,- wordt toegerekend aan een kalenderjaar (1 januari tot en met 31 december). Wanneer iemand minder dan het drempelbedrag aan giften heeft ontvangen, mag het restant niet mee worden genomen naar het volgend jaar. Voor mensen die gedurende het jaar een uitkering toegekend hebben gekregen, geldt dat de drempel van € 1.200,- geldt voor de periode van de aanvraag van de bijstandsuitkering tot en met 31 december van dat jaar.

Giften die worden verstrekt vanuit charitatieve instellingen zoals: voedselbank, kledingbank, stichting babyspullen en kerken worden sowieso buiten beschouwing gelaten en dus niet tot de middelen gerekend. Ze tellen bovendien niet mee voor het bepalen van het drempelbedrag.

KADER

-Participatiewet

-Beleidsregels armoedebestrijding Olst-Wijhe. Hierin zijn de volgende regelingen opgenomen:

1. Reductieregeling
2. Individuele inkomensvoetstuk 1 als aanvulling op een laag inkomen
3. Individuele studietoelage 2 voor jongeren die studeren of op school zitten en een handicap hebben
4. Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen
5. Bijzondere bijstand waaronder regelingen voor:
 - Collectieve zorgverzekering
 - Premie aanvullende ziektekostenverzekering
 - Eigen bijdrage eigen risico
 - Computerregeling
6. Kinderopvang

Door toevoeging van het minimabeleid aan deze beleidsregels valt ook de bijzondere bijstand hieronder. Hiermee sluiten de beleidsregels aan op de formulering van de motie.

Dit gemeentelijk besluit wordt genomen in afwachting van landelijk beleid. Deze beleidsregels vallen binnen de motie die door de Tweede Kamer is aangenomen.

ARGUMENTEN

- Het is niet wenselijk als uitkeringsgerechtigden direct worden gekort op hun bijstandsuitkering bij het ontvangen van giften. Deze beleidsregels voorkomen dat de Participatiewet een ontmoediging vormt voor de vrijgevigheid van instellingen of personen.
- In februari 2021 is in de Tweede Kamer een motie aangenomen om landelijk te komen tot een vrijstelling van € 1.200,- per jaar, mede omdat het beleid hieromtrent per gemeente erg verschilt. Deze motie is door het demissionair kabinet nog niet in beleid omgezet. Met deze beleidsregels sluit gemeente Olst-Wijhe alvast aan bij de vrijstelling zoals die landelijk zal gaan gelden. Het draagt hiermee bij aan het tegengaan van de lokale verschillen tussen regelingen.
- Door deze beleidsregels nu vast te stellen en in werking te laten treden kan geheel 2022 meetellen voor het drempelbedrag.
- Door de beleidsregels ook te laten gelden voor de doelgroep van het minimabeleid wordt er geen onderscheid gemaakt tussen belanghebbenden die een uitkering ontvangen op grond van de Participatiewet of die een andere bron van inkomsten hebben zoals bijvoorbeeld een uitkering vanuit het UWV.
- Door toevoeging van het minimabeleid aan deze beleidsregels valt ook de bijzondere bijstand hieronder. Hiermee sluiten de beleidsregels aan op de formulering van de motie.

DRAAGVLAK

De beleidsregels komen voort uit een aangenomen motie uit de gemeenteraad. Er is dus politiek draagvlak. Maatschappelijk is er ook veel draagvlak voor initiatieven als deze. Veel gemeenten nemen soortgelijke besluiten in afwachting van landelijke wetgeving.

DUURZAAMHEID

Niet van toepassing

RISICO'S (financieel/juridisch)

De mogelijkheden om te controleren of belanghebbenden zich houden aan de meldplicht na het bereiken van het drempelbedrag zijn beperkt, maar dit is niet anders dan in de huidige situatie.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

De ongeveer 200 huishoudens die een bijstandsuitkering ontvangen mogen jaarlijks hooguit € 1.200,- aan giften behouden in plaats van dat deze verrekend worden met de uitkering. De beleidsregels kunnen leiden tot iets hogere uitgaven binnen het inkomensdeel van de BUIG-middelen. Tot hoeveel meer uitkeringslasten dit zal leiden is onbekend, maar de inschatting is dat dit om een zeer beperkt bedrag gaat.

AANPAK/UITVOERING

- Uitkeringsgerechtigden zullen door hun Inkomensconsulent worden gewezen op deze regeling. Inkomensconsulenten en consulenten minimabeleid hebben een actieve rol om de regeling blijvend uit te dragen om zo bij te dragen aan een goede naleving.
- Consulenten zullen bij nieuwe uitkeringen en beschikkingen binnen het minimabeleid wijzen op deze regeling.
- De maatregel leidt in principe tot minder werk bij consulenten met betrekking tot het verrekenen van giften. Wel hebben zij de taak om bij giften na het bereiken van het drempelbedrag te oordelen of het ontvangen van de gift niet leidt tot een bestedingsniveau dat onverenigbaar is met wat op bijstandsniveau gebruikelijk is. Dit sluit aan op de reguliere werkzaamheden van consulenten.
- De gemeenteraad in de nieuwsbrief informeren over de uitvoering van de motie en de vastgestelde Beleidsregels vrijlating giften Participatiewet en Minimabeleid.